

Hollywood contra Franco

2008, d'Oriol Porta

Sinopsi

Documental sobre l'impacte de la Guerra Civil espanyola en el cinema nord-americà. Presenta el suport de la majoria dels artistes de la República, i s'hi mostren unes quantes de les més de cinquanta pel·lícules que Hollywood va produir amb referències a la nostra contesa. Amb la participació de guionistes, experts i altres testimonis, els fragments d'altres pel·lícules il·lustren els canvis de perspectiva de Hollywood en relació amb la guerra espanyola, i de 1937 a 1975, any de la mort de Franco.

Fitxa tècnica

Direcció i producció ····· Oriol Porta
Guió ····· Oriol Porta, Llorenç Soler i Isabel Andrés
Producció ····· Lisa Berger, Cristina Mora
Director de fotografia ····· David García
Tècnic de so ····· Javier García
Muntatge ····· David Gutiérrez
Música original ····· Carles Pedragosa
Veu en off ····· Lluís Soler
Productora ····· Àrea de Televisió, en producció associada amb TVC i la participació de TVC, TVE, ICAA i ICIC
Durada ····· 91 minuts
Nacionalitat ····· Espanya
Any ····· 2008

Premis

- Millor Documental
- New York Independent International Film & Video Festival - edició LA 2009
- 2n Premi Secció "Tiempo de Historia". Seminci. Valladolid 2008

Festivals

2009

Festival internacional de Cine de Mar del Plata. Secció Oficial

Docupolis. Barcelona. Secció Oficial

Som Cinema, Mollerussa

CinEspanya, Toulouse

Festival International "Films du Monde", Montréal. Secció Oficial «Documentaires du Monde»

Labour Film Festival, San Francisco

Documenta Madrid. Fora de concurs.

Festival de Cine de Guadalajara, Mèxic

Semana de Cine de Medina del Campo. Secció Oficial

Spanish Film Festival, Austràlia

Festival de Cine espanyol de Nantes

Docs Barcelona

2008

Cineuropa, Festival Cine Europeo de Santiago de Compostela 2008

Crítica

La Guerra Civil espanyola va exercir un fort impacte sobre els artistes de Hollywood. Molts d'ells van donar suport a les campanyes en contra de la política de no intervenció del govern dels EUA, van participar en mítings o van pagar ambulàncies per al bàndol republicà.

Com va dir el director Fred Zinneman, "la derrota de l'Espanya

democràtica va deixar una ferida oberta als cors liberals de Hollywood”. Molts guionistes van utilitzar aquest sentiment durant anys per reforçar el caràcter noble i romàntic d’alguns personatges en les seves pel·lícules, com el Rick de *Casablanca*, per exemple.

El documental mostra com la Guerra Civil espanyola va ser utilitzada a Hollywood, entre 1937 i 1975, en sintonia amb les tendències i els interessos de la política nord-americana de cada moment. Des de posicions liberals pro republicanes dels anys 40 –amb el nazisme com a enemic– fins a l’apropament a Franco, als anys 50, quan l’adversari era llavors el comunisme soviètic.

La relació entre cinema i política és narrada a través de la història de l’Alvah Bessie, escriptor, crític i periodista que va lluitar com a brigadista a la Guerra Civil. Alvah, guionista de Hollywood en aquells moments, va tornar a Espanya trenta anys més tard, quan va rebre l’encàrrec d’escriure el seu primer guió, *España otra vez*, del director Jaime Camino, després de ser fitxat com a un dels “Deu de Hollywood” a la llista negra.

La pel·lícula es construeix amb escenes de pel·lícules conegudes com *Casablanca*, *For Whom the Bell Tolls*, *Las nieves del Kilimanjaro* o *Tal como éramos*, entre d’altres. I compta amb les declaracions de l’actriu Susan Sarandon, dels guionistes Arthur Laurents i Walter Bernstein, i dels historiadors cinematogràfics Román Gubern i Patrick McGilligan.

Hollywood contra Franco és un original apropament a uns dels temes amb més controvèrsia del nostre temps: la relació entre

cinema i política, i com l’audiovisual pot esdevenir una eina que ajudi a evitar la repetició dels errors del passat. Més enllà de les conegudes imatges que el No-Do oferia de les estrelles nord-americanes, en places de toros o tablaos flamencs, Oriol Porta ha sabut trobar i fer sortir a la llum una altra realitat ben diferent: la d’aquells artistes, guionistes, directors i actors que varen estar, abans, durant i després de la Guerra Civil, al costat de la causa republicana. Fet prou conegut entre els entesos, Porta i els coguionistes Llorenç Soler i Isabel Andrés l’aproximen a un públic més ampli i variat, que potser no s’havia plantejat fins a quin punt la caça de bruixes va afectar també els qui havien donat suport a la causa republicana a través de les seves creacions.

La persecució ideològica a què van ser sotmesos els coneguts com “Els Deu de Hollywood” és un dels punts abordats per Oriol Porta, així com el gir de tendència que va experimentar la meca, en connivència amb l’estatus quo. Després de vuit anys, finalment Oriol Porta ha vist consolidat aquest projecte on les imatges reals de la guerra i de les grans majors de l’època s’entrecreuen amb altres de ficció que reconstruïen els fets bèl·lics que succeïen a l’altra banda de l’oceà. Tot això amb l’aparició de nombrosos entrevistats, entre els quals destaca Susan Sarandon, activista opositora a la guerra del Vietnam i més recentment a la invasió d’Irak.

“Des de la Guerra Civil espanyola, les batalles també es lliuren a les sales de cinema”

Per a Oriol Porta es tracta de la primera guerra de la humanitat en què s’utilitza el cinema com a

element de propaganda. S’hi entreveuen, doncs, darrere de les més de 50 pel·lícules que serveixen d’il·lustració, les bases de mecanismes cinematogràfics de persuasió posteriors, àmpliament estudiats i analitzats, com els del Foreign Office o de Joseph Goebbels.

Cal destacar la manera amb què Porta empra el mateix cinema per parlar de cinema. Els recursos cinematogràfics no són extractes il·lustratius, sinó que signifiquen més enllà d’ells mateixos, del seu pla, de la seva seqüència i de la seva pel·lícula. Henry Fonda preguntant-se en un primer pla de *Blockade* (1938) “¿on és la consciència del món?”, o Barbara Streisand pronunciant un discurs a favor de la causa republicana a *Tal como éramos*, simbolitzen l’esperit polític de tota una època, nascut després del crack del 1929 com a conseqüència de la Gran Depressió.

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.